

KIP CENTRAAL IN ZELFONTWORPEN STALLEN

Licht en ruimte zijn kenmerkend voor de opfok- en de legstal van Chris en Marjanne Borren. Chris ontwierp de stallen zelf, gebaseerd op het programma van eisen van het project Houden van Hennen. De biologische kippen gedijen er goed in.

Ongekapte kippen in een stal met heel veel licht, veel pluimveehouders moeten er niet aan denken. Te link met het oog op pikkerij. Ondanks waarschuwingen van collega's heeft Chris Borren gekozen voor veel daglicht en daglichtlampen

met uv in zijn opfokstal en zijn legstal. „Afkloppen, maar ik heb tot nu toe tijdens de opfok geen last gehad van pikkerij.” In de leg heeft hij wel enkele koppels met pikkerij gehad, vorig jaar zelfs met extreem veel uitval. „Maar dat lag aan het voer. Daar bleek niks van te deugen.”

Borren verwachtte toen hij in 2006 ging bouwen dat kippen in daglichtomstandigheden rustiger en relaxter, maar wel actief zijn. In de acht jaren sindsdien heeft hij dat ook ervaren. „Bij te weinig licht wordt een kip apatisch. En zijn er meer rangordegevechten, omdat ze elkaar niet goed herkennen.”

Kipgericht ontwerpen

Voordat ze nieuw gingen bouwen, hadden Chris en Marjanne 6.000 biokippen in een traditionele scharrelstal en een pachtbedrijf met 60.000 kooikippen.

Borren was betrokken bij het project Houden van Hennen van Wageningen UR. Daar kwamen twee conceptideeën uit. Het ene vormde de basis van de Rondeel-stal van Vencomatic, Borren ging aan de slag

met het programma van eisen van het andere concept, maar gaf daar zijn eigen invulling aan. Uitgangspunt voor zijn stallen was het stimuleren van natuurlijk gedrag. „De kip stond centraal. Die moet haar natuurlijk gedrag kunnen uiten. Daarnaast moesten de arbeidsomstandigheden goed zijn en moeten de stallen economisch rendabel zijn.”

Eigen opfok

Borren wilde ook zelf kippen gaan opfokken. „Biologische houderij stond toen nog in de kinderschoenen. Te vaak waren biohennen niet goed opgefokt. Bovendien is hier door de vele kippen in de omgeving de ziektedruk hoog. Elders opgefokte hennen kregen hier vaak een terugslag. Daarom wilde ik de opfok zelf gaan doen.”

De boog-opfokstal van 40 bij 15 m is ingericht met een nivo-varia-opfokstelsysteem. De opstapbare plateaus met voer- en drinklijnen hangen aan een portaalconstructie van 40 bij 6 m met op 4 m hoogte een geïsoleerd plafond. „De eerste weken sluit ik

PROFIEL

Chris (52) en Marjanne (51) Borren Voorthuizen (Gld.)

Biologisch legpluimveebedrijf met een traditionele stal en een boogstal, naar eigen idee gebouwd en ingericht, allebei voor 6.000 biologische hennen. Ook een zelfontwikkelde opfokstal voor 6.000 dieren.

Foto: Hans Bijleveld

Foto: Jan Pit

Borren heeft de kippen in een dikke strooisel-laag lopen. Zodat ze lekker kunnen scharen en stofbaden. Dat was altijd vlasstro, want dat neemt veel vocht op en is redelijk zacht (vezels). Maar nu ook wel olifantsgras.

de kuikens op in het portaal, met gordijnen aan de zijkanten. Ik hoef alleen die ruimte te verwarmen. Na enkele weken krijgen de kuikens meer ruimte, komt eerst de scharrelruimte aan de ene kant erbij, later ook die aan de andere kant. Vanaf 8 weken leeftijd kunnen de hennetjes naar buiten. Mijn opfokstal groeit als het ware mee met de kuikens, qua oppervlakte en temperatuur."

Eerst is de opfokstal mechanisch geventileerd, als de hennetjes de hele stal tot hun beschikking hebben is er natuurlijke dwarsventilatie. „Ik heb gekozen voor boogstallen, omdat de ronde nok 's winters warmte vasthoudt, terwijl er 's zomers door die ronde nok en de dwarsventilatie altijd luchtcirculatie is."

Veel ruimte

De legstal is 52x15 m, inclusief een 3 m brede Wintergarten aan de achterzijde,

waar ook de buitenuitloop is. Aan de zijkanten zitten oprolgordijnen die wel daglicht, maar geen uv doorlaten. In de stal hangen daglichtlampen met uv, speciaal door Philips ontwikkeld.

Uitgangspunt voor de inrichting waren gescheiden functiegebieden. „Kippen die actief willen zijn, moeten niet in de rustzone zitten. Rusten op de zitstokken, scharrelen over de hele vloer."

De voliëre-inrichting is gemaakt door Jansen Poultry Equipment, naar ontwerp van Borren. Het onderste niveau zit 1 m hoog, zodat Borren goed overzicht onder het systeem heeft. Het licht onder het systeem bevordert het scharrelen en stofbaden en vergemakkelijkt de controle. Door aanvliegplateaus langs het systeem hoeven de kippen niet hoger dan een halve meter te springen.

Op het eerste niveau kunnen de dieren eten, net als op het tweede niveau, op het rooster voor de legnesten. Daar kunnen ze ook drinken.

Boven de strooiselruimten hangt een automatisch graanstrooisysteem. Ook de opfokstal is daarmee uitgerust. „Als je graan strooit in de strooiselruimte moet je veel ruimte hebben, want de kippen komen er massaal op af. En dan moeten ze elkaar niet hinderen." Om die reden heeft Borren ruim twee keer zoveel scharrelruimte als de bio-norm.

In de scharrelruimten ligt een dikke laag strooisel. In de legstal was dat altijd vlasstro, omdat dat veel vocht opneemt en redelijk zacht is. Maar nu ligt er ook ook olifantsgras (miscantus), want dat neemt nog meer vocht op. In de opfok gebruikt hij vlasstro en vanaf drie weken gehakseld olifantsgras.

Begroeide uitloop

Aan de uitloop heeft Borren ook aandacht geschonken. „Want de kippen moeten wel naar buiten willen. En niet op de eerste meters blijven zitten, want dan neemt de infectiedruk toe." Daarom heeft hij houtwallen in de uitloop aangebracht en miscantus aangeplant om de kippen beschutting te bieden. Rondom de stal heeft hij strooitarewe ingezaaid. In de eerste meters langs zij liggen houtsnippers, om het daar een beetje droog te houden.

Op basis van zijn ervaringen stelt Borren dat zijn keuze voor veel daglicht goed is geweest. Die krijgt ook navolging. „Maar met daglicht of met daglichtlampen alleen ben je er niet. Je hebt ook veel scharrelruimte nodig."

Hans Bijleveld

Foto: Jan Pit

De hele stalvloer in de legstal is strooiselruimte. Ook onder de voliërestellingen is veel licht.

Foto: Jan Pit

De opfokstal is ingericht met een nivo-varia-systeem, opgehangen aan een portaalconstructie.

Foto: Hans Bijleveld

Borren mest elke ronde ook een paar honderd leghaantjes. Die zet hij zelf af, net als pasta en eierlikeur.

Foto: Hans Bijleveld

Borren heeft de uitloop voorzien van enkele houtwallen en aangeplant met miscantus (olifantsgras).